

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV TA‘LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
JIZZAX DAVLAT PEDAGOGIKA UNIVERSITETI**

«TASDIQLAYMAN»
Jizzax davlat pedagogika universiteti
rektori prof.Sh.S.Sharipov
29.02.2024 yil

**60112300 – Texnologik ta‘lim bakalavriat
ta‘lim yo‘nalishi bitiruvchilari uchun mutaxassislik
fanlardan**

**YAKUNIY DAVLAT ATTESTATSIYASI
DASTURI**

Bilim sohasi:	100000 – Ta‘lim
Ta‘lim sohasi:	110000 – Ta‘lim
Ta‘lim yo‘nalishi:	60112300 – Texnologik ta‘lim

JIZZAX – 2024

Ushbu dastur O‘zbekiston Respublikasi Oliy va o‘rta maxsus ta‘lim vazirligining 2009-yil 22-maydagi 160-son buyrug‘i bilan tasdiqlangan “O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta‘lim muassasalari bitiruvchilarining yakuniy davlat attestatsiyasi to‘g‘risida NIZOM” ga asosan ishlab chiqildi.

Mazkur dastur Universitet Kengashining 2024-yil 29-fevraldagi 7-sonli bayonnomasiga asosan tasdiqlangan.

Tuzuvchilar:

- H.M.Sodiqov – Fizika va texnologik ta‘lim fakul’teti dekani, dotsent
- M.M.Yusupov – Texnologik ta‘lim va tasviriy san‘at fanlari kafedrası mudiri, PhD.
- M.Q.Yo‘ldoshev – Texnologik ta‘lim va tasviriy san‘at fanlari kafedrası o‘qituvchisi

Taqrizchilar:

- T.Ch.Aliboyev – Texnologik ta‘lim kafedrası katta o‘qituvchi, PhD.
- J.Turmatov – Jizzax Politexnika instituti Umumiy texnika kafedrası dotsenti

KIRISH

2023/2024 o'quv yilida bitiruvchilarda Yakuniy davlat attestatsiyasi O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligining 2021-yil 16-iyuldagi 311-sonli buyrug'i asosida ishlab chiqilgan hamda tasdiqlangan o'quv rejasidagi majburiy fanlardan o'tkaziladi.

YAKUNIY DAVLAT ATTESTATSIYASI o'tkaziladigan fanlar tarkibi:

1. Texnologik ta'lim va kasb-hunarga yo'naltirish metodikasi (majburiy fanlar)
2. Texnik ijodkorlik va kostruksiyalash (majburiy fanlar)
3. Xalq hunarmandchiligi texnologiyasi (majburiy fanlar)

I. "TEXNOLOGIK TA'LIM VA KASB-HUNARGA YO'NALTIRISH METODIKASI" O'QUV FANI BO'YICHA

Fanni o'qitishdan maqsad – talabalarga umumiy o'rta ta'lim maktablarida o'qitiladigan texnologiya fani metodologiyasini, texnologiya darslarida ta'lim-tarbiya ishini tashkil etish va uni amalga oshirish, texnologiya fanining o'quv meyoriy xujjatlarini tahlil qilish va qayta ishlash; texnologiya darslarini samarali o'qitish metodlaridan, dars shakllaridan foydalana olish; pedagogik va axborot texnologiyalar asosida darslarni tashkil qilish va o'tkazish ko'nikmasini hosil qilishdan iborat.

Ushbu maqsadga erishish uchun fan talabalarni nazariy bilimlar, amaliy ko'nikmalar bo'lajak texnologiya fani o'qituvchilarini pedagogik-psixologik bilimlarni maktab o'quvchilarida umummehnat, kasb tanlashga yo'llash va umumkasbiy ko'nikma va malakalarni shakllantirish jarayonida tadbiiq etish; pedagogik-psixologik bilimlar, bevosita tanlangan sohalarga va yangi pedagogik, axborot texnologiyalari asosida metodik muammolarni hal etish; texnologiya fani o'quv ustaxonalarini talab darajasida jixozlash va uni nazorat; maktablarda texnologiya darslarini o'qitishni samarali tashkil etish hamda uni amalga oshirish metodikasini shakllantirish **vazifalarini** bajaradi.

Fanning vazifasi – pedagogik psixologik bilimlarni o'quvchilarda umummehnat va umumkasbiy ko'nikma va malakalarni shakllantirish jarayonida tadbiiq etish; pedagogik-psixologik bilimlar, bevosita tanlangan sohalarga va yangi pedagogik, axborot texnologiyalari asosida metodik muammolarni hal etish; mehnat ta'limini o'qitishni tashkil etish hamda uni amalga oshirish metodikasini o'rgatishdan iborat.

Fan o'qitilishining natijalari

Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:

- "Texnologik ta'lim va kasb-hunarga yo'naltirish metodikasi" fani umumiy o'rta ta'lim maktablarida o'quvchilarni texnologiya fani darslarida mehnat jarayoni haqida dunyoqarashni shakllantirishga;
- umummehnat bilim, ko'nikma va malakalarni egallashga;
- kasbga yo'naltirish, ulaming zamonaviy va milliy kasb-hunarlamini o'zaro uyg'unligini ta'minlagan holda bilim, ko'nikma, malakalarni egallash;

- texnologiya fanining umumiy oʻrta taʼlim maktablarida oʻqitilishi va fan oʻqituvchisining faoliyati, oʻquv ustaxonalarining moddiy texnik taʼminoti toʻgʻrisida tasavvurga ega boʻlishi;

- texnologiya fanining rivojlanishi va istiqbollari, texnologiya fanida didaktik tamoyillar, dars shakllari, metodlari, texnologiya fanida tuziladigan oʻquv meyoriy xujjatlar, davlat taʼlim standartlarining ishlab chiqilish mezonlari va unga qoʻyiladigan talablarni, metodik ishlarni ***bilishi va ulardan foydalana olishi***;

- oʻquvchilarning mehnat tayyorgarligi boʻyicha oʻquv rejasi va dasturlar mazmunini; oʻquv jarayonini tashkil etish va texnologiya faniga oid rejalashtiruvchi xujjatlarni ishlab chiqish, texnologiya fani darslarini olib borish ***koʻnikmalariga ega boʻlishi kerak***;

- talaba amaliy malaka hosil qilishi va amalda qoʻllay olishi; texnologiya fani mashgʻulotlarini oʻtkazish; oʻquv jarayonini rejalashtirish; oʻquvchilar bilimni baholay olish; mahalliy, tabiiy materiallardan foydalanish; darslarni tahlil qilish; darslarni pedagogik va axborot texnologiyalar asosida tashkil qilish va oʻtkazish ***malakalariga ega boʻlishi kerak***.

2023-2024 oʻquv yilida “Texnologik taʼlim va kasb-hunarga yoʻnaltirish metodikasi” fanidan oʻtkaziladigan Davlat Attestatsiyasi sinovining asosiy savollari

“Texnologik taʼlim va kasb-hunarga yoʻnaltirish metodikasi” fanidan savollar

1. Texnologik taʼlim va kasb-hunarga yoʻnaltirish metodikasi fani va uning vazifasi. Politexnik taʼlim mohiyati, metodologik asoslari.
2. Texnologiya fani darslarida texnik vositalardan foydalanish.
3. Texnologiya taʼlimining didaktik tamoyillari. Politexnik tamoyili.
4. Dars rejasi va uning elementlarini izohlab bering.
5. Kalendar rejaning mazmunini yoritib bering.
6. Texnologiya taʼlimi metodlari amaliy, muammoli, dasturlashtirilgan taʼlim.
7. Texnologiya fani oʻqituvchisiga qoʻyiladigan talablar.
8. Oʻquv ustaxonalari, ularni jihozlanishiga qoʻyiladigan talablar.
9. Maktab oʻquv jarayonida texnologiya taʼlimining qoʻyilishi va uning tarixiy taraqqiyoti.
10. Texnologiya taʼlimida rejalashtiruvchi xujjatlar va har birini izohlab bering.
11. «Taʼlim toʻgʻrisida»gi qonunda texnologiya taʼlimiga taalluqli masalalar.
12. V-sinf «Yogʻochlarni randalash» mavzusini oʻtishni metodik yoritib bering.
13. Oʻquv ustaxonalarida yasaladigan buyumlar roʻyxati (yoʻnalish boʻyicha).
14. Texnologiya taʼlimi didaktik sistemasi.
15. Texnologiya taʼlimi oʻqitish formalari.
16. Texnologiya taʼlimida oʻqitish metodlari.
17. Taʼlimiy-ilmiy sikldagi fanlarning oʻzaro bogʻlanish jadvalini tuzing.
18. Oʻqituvchining ish oʻrniga quyiladigan talablar.
19. Texnologiya taʼlimi metodlari: ogʻzaki, koʻrsatmali.

20. Texnologiya ta'lim (V-IX sinf) dasturlarini mazmuni.
21. «Ta'lim to'g'risida» gi qonunda ta'lim-tarbiyaning isloh qilishning asosiy yo'nalishlari.
22. DTS nima
23. Umumiy o'rta ta'lim maktablarining tayanch o'quv rejasi haqida ma'lumot bering
24. O'quv dasturi haqida ma'lumot bering
25. Malaka talabalari haqida ma'lumot bering
26. «Servis xizmati» yo'nalishi bo'yicha materialshunoslik bo'limi mavzulari o'qitish metodikasi
27. «Texnologiya va dizayn» yo'nalishi bo'yicha materialshunoslik bo'limi mavzulari o'qitish metodikasi
28. Texnologiya fani o'qituvchisining o'quv yiliga tayyorgarligi
29. Texnologiya fani o'qituvchisining darsga tayyorgarligi
30. Darsning 5 xil maqsadini izohlang
31. O'qituvchining shaxsiy fazilatlari.
32. Kasbkorlik sifatleri
33. Baholash nima? Nima uchun baholash kerak?
34. Texnologiya fanida baholash turlari, baholashda hisobga olinadigan omillar
35. O'quv ustaxonalarida yasaladigan buyumlar ro'yxati haqida ma'lumot bering
36. Umumiy o'rta ta'lim tizimida texnologiya fani bo'yicha metodik xizmatni tashkil qilish va amalga oshirish tizimi
37. Sinf dan va maktabdan tashqari ishlarni tashkil qilish
38. Texnologiya fanida Iqtisodiy va ekologik tarbiya
39. Texnologiya fanida ekskursiyalarni amalga oshirish metodikasi
40. O'quvchilarning o'zlashtirishini baholash mezonlari
41. Texnologiya fanida axloqiy va estetik tarbiya
42. O'qituvchining shaxsiy fazilatlari.
43. Maktab o'quv rejasining mazmuni va texnologiya fanining o'quv rejadagi o'rni
44. Didaktik va tarqatma materiallarga qo'yilgan talablar
45. Texnologiya fani darslarini rejalashtirish
46. Umumiy o'rta ta'lim tizimida texnologiya fani bo'yicha metodik xizmatni tashkil qilish va amalga oshirish tizimi
47. Sinf dan va maktabdan tashqari ishlarni tashkil qilish
48. Texnologiya fanida Iqtisodiy va ekologik tarbiya
49. Texnologiya fanida ekskursiyalarni amalga oshirish metodikasi
50. Ko'rgazmali qurollarni tayyorlashga qo'yiladigan talablar
51. Sinf dan va maktabdan tashqari ishlar mazmuni
52. Texnologiya fani to'garaklarini sanang va izohlang!
53. Texnologiya fani to'garaklarini tashkil qilish mazmuni
54. 5-sinf texnologiya fani darsligi 1-bobi mavzusi Texnika turlari. Texnikaning klassifikatsiyasi va tavsiflari bo'yicha ma'lumot bering.
55. 5-sinf texnologiya fani darsligi 1-bobi mavzusi Texnik tizimlar haqida tushuncha. Texnologik mashinalar bo'yicha ma'lumot bering.

- 56.5-sinf texnologiya fani darsligi 1-bobi mavzusi Texnikaning asosiy konstruktiv elementlari. Texnikaning ishchi organlari bo'yicha ma'lumot bering.
- 57.5-sinf texnologiya fani darsligi 1-bobi mavzusi Transport vositalarini konstruksiyalash va modellashtirish bo'yicha ma'lumot bering.
- 58.5-sinf texnologiya fani darsligi 2-bobi mavzusi Yog'ochga ishlov berish ustaxonasining tuzilishi.
- 59.5-sinf texnologiya fani darsligi 2-bobi Yog'och tabiiy konstruksion material sifatida bo'yicha ma'lumot bering.
- 60.5-sinf texnologiya fani darsligi 2-bobi mavzusi Yog'ochga ishlov berish stanoklari va ularning turlar tushunchalar.
- 61.5-sinf texnologiya fani darsligi 2-bobi Metallga ishlov berish texnologiyasi bo'limi bo'yicha ma'lumot bering.
- 62.5-sinf texnologiya fani darsligi 2-bobi Kompozit materiallar bo'limi bo'yicha ma'lumot bering.
- 63.5-sinf texnologiya fani darsligi Serviz xizmati yo'nalishi 1-bobi mavzusi Ovqatlanishning inson hayotidagi ahamiyati bo'yicha ma'lumot bering.
- 64.5-sinf texnologiya fani darsligi Serviz xizmati yo'nalishi 1-bobi Oziq-ovqat mahsulotlariga ishlov berish bo'limi bo'yicha ma'lumot bering.
- 65.5-sinf texnologiya fani darsligi Serviz xizmati yo'nalishi 2-bobi Gazlamashunoslik bo'limi bo'yicha ma'lumot bering.
- 66.5-sinf texnologiya fani darsligi Serviz xizmati yo'nalishi 2-bobi Asbob-uskunalar va ulardan foydalanish bo'limi bo'yicha ma'lumot bering.
- 67.5-sinf texnologiya fani darsligi Serviz xizmati yo'nalishi 2-bobi Mashinashunoslik bo'limi bo'yicha ma'lumot bering.
- 68.5-sinf texnologiya fani darsligining servis xizmati yo'nalishi 2-bobi materiallarga ishlov berish texnologiyasini bo'yicha ma'lumot bering.
- 69.5-sinf texnologiya fani darsligining ikkala yo'nalishi 3-bob. energiyani ishlab chiqarish va undan foydalanish mavzulari bo'yicha ma'lumot bering.
- 70.5-sinf texnologiya fani darsligining ikkala yo'nalishi 4-bob va 5-bob mavzulari bo'yicha ma'lumot bering.
- 71.6-sinf texnologiya fani darsligining 1-bob va 2-bobi birinchi bo'limi bo'yicha ma'lumotlar keltiring.
- 72.6-sinf texnologiya fani darsligining 2-bobi ikkinchi bo'limi mavzulari bo'yicha ma'lumotlar keltiring.
- 73.6-sinf texnologiya fani darsligining 2-bobi uchinchi bo'limi mavzulari bo'yicha ma'lumotlar keltiring.
- 74.6-sinf texnologiya fani darsligi texnologiya va dizayn yo'nalishi 3-bobi mavzulari hamda servis xizmati yo'nalishi 1-bobi birinchi bo'lim mavzulari bo'yicha ma'lumotlar keltiring.
- 75.6-sinf texnologiya fani darsligi servis xizmati yo'nalishi 1-bobi ikkinchi va uchinchi bo'limlari mavzulari bo'yicha ma'lumotlar keltiring.
- 76.6-sinf texnologiya fani darsligi servis xizmati yo'nalishi 2-bobi mavzularini yoritishda aqliy hujum metodidan foydalanish

- 77.6-sinf texnologiya fani darsligi servis xizmati yo'nalishi 2-bobi to'rtinchi bo'lim va ijtimoiy-iqtisodiy texnologiya asoslari bobi mavzularini yoritishda kichik guruh metodidan foydalanish
- 78.6-sinf texnologiya fani darsligi qishloq xo'jaligi texnologiyalari yo'nalishi 1-2 boblari mavzularini o'rganishda turli dars o'tish metodlaridan foydalanish
- 79.6-sinf texnologiya fani darsligi qishloq xo'jaligi texnologiyalari yo'nalishi 3-bob mavzularini bo'yicha ma'lumotlar keltiring.
- 80.6-sinf texnologiya fani darsligi qishloq xo'jaligi texnologiyalari yo'nalishi 4-bob mavzulari bo'yicha ma'lumotlar keltiring.
- 81.6-sinf texnologiya fani darsligining robototexnika asoslari bo'limi bo'yicha ma'lumotlar keltiring.
82. Texnologiya va kasb ta'limining uzviyligi deganda nimani tushunasiz.
83. O'quv ustaxonasida yasaladigan buyumlar ro'yxati qanday printsiplarga asoslanib tuziladi.
84. Texnologiya ta'limi darslarida o'quvchilar qanday bilimlarni egallaydilar.
85. «Ta'lim to'g'risida»gi qonunning tarkibi va mazmuni.
86. Texnologiya ta'limi mazmuni nimalardan iborat.
87. Uzlüksiz ta'lim deganda nimani tushunasiz.
88. To'garaklar nimaga asoslanib tashkil qilinadi.
- 89.7-sinf texnologiya fani darsligining 1-bob va 2-bobi birinchi bo'limi bo'yicha ma'lumotlar keltiring.
- 90.7-sinf texnologiya fani darsligining 2-bobi ikkinchi bo'limi mavzulari bo'yicha ma'lumotlar keltiring.
- 91.7-sinf texnologiya fani darsligining 2-bobi uchinchi va to'rtinchi bo'limi mavzulari bo'yicha ma'lumotlar keltiring.
- 92.7-sinf texnologiya fani darsligi texnologiya va dizayn yo'nalishi 3-bobi mavzulari hamda servis xizmati yo'nalishi 1-bobi birinchi bo'lim mavzulari bo'yicha ma'lumotlar keltiring.
- 93.7-sinf texnologiya fani darsligi servis xizmati yo'nalishi 1-bobi ikkinchi va uchinchi bo'limlari mavzulari bo'yicha ma'lumotlar keltiring.
- 94.7-sinf texnologiya fani darsligi servis xizmati yo'nalishi 2-bobi mavzularini yoritishda aqliy hujum metodidan foydalanish
- 95.7-sinf texnologiya fani darsligi servis xizmati yo'nalishi 2-bobi to'rtinchi bo'lim va ijtimoiy-iqtisodiy texnologiya asoslari bobi mavzularini yoritishda kichik guruh metodidan foydalanish
- 96.7-sinf texnologiya fani darsligi qishloq xo'jaligi texnologiyalari yo'nalishi 1-2 boblari mavzularini o'rganishda turli dars o'tish metodlaridan foydalanish
- 97.7-sinf texnologiya fani darsligi qishloq xo'jaligi texnologiyalari yo'nalishi 3-bob mavzularini bo'yicha ma'lumotlar keltiring.
- 98.7-sinf texnologiya fani darsligi qishloq xo'jaligi texnologiyalari yo'nalishi 4-bob mavzulari bo'yicha ma'lumotlar keltiring.
- 99.7-sinf texnologiya fani darsligining robototexnika asoslari bo'limi bo'yicha ma'lumotlar keltiring.
100. Operatsion buyum sistemasi qaerlarda qo'llaniladi va uning afzalligi nimada.

101. Motorli mashq sistemasi qanday sistema.
102. Yosh va individual xususiyatlarni hisobga olish ish ob`ektini tanlash.
103. Amaliy mashg`ulotlarni tashkil qilish turlari.
104. Maktabda texnik modellashtirish deganda nimani tushunish kerak.
105. Texnologiya fani darslarining moddiy texnika bazasi.
106. Texnologiya ta`limida qanday o`qitish formalarini bilasiz.
107. Dars kuzatishga qanday talablar qo`yiladi.
108. Texnologiya ta`limini o`qitish metodikasi qanday asosiy masalalarni hal qiladi.
109. Dars bosqichlarini tahlil qilishni aytib bering.
110. V-IX sinflarda kasb-hunarga doir tayyorgarlik mazmuni.
111. Texnologiya ta`limi dars jarayonida kasb tanlashga yo`llash.
112. Texnologiya ta`limi darslarida laboratoriya darslarini tashkil qilish.
113. Texnologiya ta`limi jarayonida tarbiya.
114. Texnologiya ta`limiga oid metodik ishlar.
115. Unumli mehnat asosida o`qitish printsiplari.
116. Sinfdan va maktabdan tashqari ishlar (to`garak ishlari).
117. Umumo`rta ta`lim maktablarida kasb tanlashga yo`llash.

Asosiy adabiyotlar

1. N.A.Muslimov, SH.S.Sharipov, O.A.Qo`ysinov Mehnat ta`limi o`qitish metodikasi, Kasb tanlashga yo`llash. Darslik T.: O`zbekiston faylasuflari milliy jamiyati nashriyoti, 2014 yil, 449 bet.
2. N.A.Muslimov, SH.S.Sharipov va boshqalar. Mehnat ta`limi o`qitish metodikasi. O`quv qo`llanma.-T.: 2009, 427 bet.
3. O`. O. Tohirov, D. S. Mirahmedova, Z. S. Shamsiyeva Texnologiya fani 5-sinf darsligi "SHARQ" nashriyot-matbaa aksiyadorlik kompaniyasi bosh tahririyati toshkent – 2020
4. Sharipov Sh. S., Qo`ysinov O. A., Toxirov O`. O. va boshqalar 6-sinf uchun darslik / – Toshkent : Respublika ta`lim markazi, 2021. – 240 b.
5. Sharipov Sh. S., Qo`ysinov O. A., Mamatov D. N., Toxirov O`. O. va boshqalar 7-sinf uchun darslik / – Toshkent : Respublika ta`lim markazi, 2022. – 240 b.

Qo`shimcha adabiyotlar

3. O.A.Qo`ysinov, V.N.Sattorov, H.S.Yakubova Mehnat ta`limidan amaliy mashg`ulotlarni tashkil etish metodikasi (metodik qo`llanma) T.: Nizomiy nomidagi TDPU, 2011, 79-bet
4. O.A.Qo`ysinov, H.S.Yakubova, F.S.To`rabekov, S.Rajabova. Mehnat ta`limi kasb tanlashga yo`llash fanidan laboratoriya mashg`ulotlari. Metodik qo`llanma. T.: Nizomiy nomidagi TDPU, 2013 yil
5. O`zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining "Umumiy o`rta va o`rta maxsus ta`limning davlat ta`lim standartlarini tasdiqlash to`g`risida" 187-son qarori, Toshkent-2017.

6. N.A.Muslimov, SH.S.Sharipov, O.A.Qo‘ysinov va boshqalar. Mehnat ta‘limi 5-sinf darsligi T.: “Sharq” 2012, 235 bet.

7. X.Sanaqulov va boshqalar. Mehnat va uni o‘qitish metodikasi. “Tafakkur bo‘stoni” T.: 2015

8. O‘.Q.Tolipov, D.Ro‘ziyeva. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. Toshkent, “INNOVATSIYA-ZIYO” -2019

9. G.Ahmedova, K.Mamajonova, O.Karimov. Mutaxassislik fanlarni o‘qitishda mustaqil ta‘limni tashkil qilish (Mehnat ta‘limi o‘qitish metodikasi misolida) Metodik qo‘llanma. JizDPI 2019 yil.

II. “TEXNIK IJODKORLIK VA KOSTRUKSIYALASH” O‘QUV FANI BO‘YICHA

Fanni o‘qitishdan maqsad. Talabalarga texnik ijodkorligini rivojlantirishning ijtimoiy - pedagogik muammolari; texnik ijodkorlik faoliyatining tashkiliy asoslari; ixtiro, kashfiyot, ratsionalizatorlik takliflari va patent axboroti; texnik ijodkorlik masalalarini yechish metodlari; dizayn va modellashtirish; ergonomika va dizayn asoslari; texnik modellashtirish va konstruktsiyalash; o‘quvchilar texnik ijodkorligi faoliyatiga raxbarlik qilish, sinfdan va maktabdan tashkari muassasalarda texnik ijodkorlik faoliyatini tashkil qilish; o‘quvchilar texnik ijodkorligini rivojlantirish kabi masalalarni o‘rgatish vazifasini bajaradilar va ularni amaliyotda tatbiq etish ko‘nikmasini xosil qilish;

- talabalarga servis xizmati bo‘yicha konstruktsiyalash va modellashtirish bulimi mazmunida texnologiya fanini 5-9 sinflarda o‘qitishda tikuvchilik buyumlarini konstruktsiyalash va tanlangan fason asosida kiyim fasonlarini o‘zgartirish, ya‘ni, modellashtirish va kiyim maketlarini tikish bo‘yicha bilim, ko‘nikma va malaka xosil qilish.

Fanning vazifasi - davlat ta‘lim standartiga asosan talabalarda nazariy bilimlar va amaliy ko‘nikmalar, malakalarni shakllantirish orkali insonning xayotdagi urni va axamiyatini ochib berish ko‘nikma va malakalarini shakllantirish; - servis xizmati bo‘yicha konstruktsiyalash va modellashtirish bulimi mazmunida texnologiya fanini o‘qitishda tikuvchilik buyumlarini, ya‘ni, ayollar, bolalar, erkaklar kiyimlarining asos chizmasini konstruktsiyalash va modellashtirish va kiyim maketlarini tikishga oid ko‘nikma va malakalarni shakllantirish.

Fanni o‘zlashtirish natijalari: - texnik masala yechimlarini topishning boshqa metodlari; buyumning badiiy loyixa konstruktsiyasini yaratish. Texnik ob‘ektlarni loyixalash va tayyorlash; odtsiy texnik ob‘ektlarni konstruktsiyalash va modellashtirish; avto modeli, kema modeli, avia model va qishloq xo‘jaligi mashina va uskunalariiii modellashtirish, qo‘llanishiga ko‘ra o‘quv va ishlab chiqarish texnik ob‘ektlarini konstruktsiyalash, o‘quvchilarning texnik ijodkorliginn boshqarish tasavvurga ega bo‘lishi; -o‘lchov olish, asos chizmalarni konstruktsiyalash, modellashtirish texnologiyasi xaqida tasavvur va bilimga ega bo‘lishii;

- texnik masala yechimlarini topishning boshqa metodlari; buyumning badiiy loyixa konstruksiyasini yaratish.

Texnik ob'ektlarni loyixalash va tayyorlash; oddiy texnik ob'ektlarni konstruksiyalash va modellashtirish; avto modeli, kema modeli, avia model va qishloq xo'jaliki mashina va uskunalari modellashtirish, qo'llanishiga ko'ra o'quv va ishlab chiqarish texnik ob'ektlarinn konstruksiyalash, o'quvchilarning texnik ijodkorliginn boshkarish; texnik ijodkorlik bo'yicha sinf va maktabdan tashqari olib boriladigan ishlarni tashkil etish; o'quvchilarning boshlang'ich ijodiy uyushmalaridagi ishlar mazmuni va metodlari hakida;

-tikuvchilik buyumlari asos chizmalarini konstruksiyalash uchun gavdadan olinadigan ulchovlar xaqida, asos chizmalarni konstruksiyalash, kiyimlarni turli fasonda modellashtirish, maketlarni tayyorlash ko'nikmalarga ega bo'lishii; • - avto modeli, kema modeli, avia model va qishloq xo'jaliki mashina va uskunalariiii modellashtirish, kullanishiga kura ukuv va ishlab chikarish texnik ob'ektlarini konstruksiyalash jarayonlarni taxlil qilish usullarini qo'lllay olish;

- bolalar, ayollar, erkaklar kiyimlari asos chizmalarini konstruksiyalash uchun gavdadan olinadigan ulchovlar xaqida, asos chizmalarni konstruksiyalash, kiyimlarni turli fasonda modellashtirish, maketlarni tayyorlash, texnologik xaritalarni tayyorlash malakaga ega bo'lishilari kerak.

2023-2024 o'quv yilida "Texnik ijodkorlik va kostruksiyalash" fanidan o'tkaziladigan Davlat Attestatsiyasi sinovining asosiy savollari

1. «Texnik ijodkorlik va konstruksiyalash » fanining mazmuni, maqsadi va vazifalari.
2. Bo'lajak texnologiya ta'limi o'qituvchilarini tayyorlashda va ularning tafakkuri, didi, madaniyati va ma'naviyatini o'stirishda fanning tutgan o'rni.
3. Talabalar ijodkorlik faoliyatining pedogogik va psixollogik xususiyatlari.
4. Ijodkorlik faoliyatining asosiy tushunchalari.
5. Shaxsi jodkorlik qobiliyatlarini rivojlantirish muammosi; iqtidor, talent va geniylik sifatleri.
6. Texnikijodkorlikningo'zigaxoshususiyatlari.
7. O'quvchilarning texniki jodkorligi faoliyatini tashkil etishning nazariy asoslari.
8. Ijodkorlik jarayonida mantiqiy va induqtiv tafakkurning ahamiyati.
9. Ijodkorlik faoliyatining bosqichlari.
- 10.O'zbekiston Respublikasi Davlat patent ifodasi.
- 11.O'zbekiston Respublikasi Intellektual mklk davlat fondi.
- 12.Respublika texnik ijodkorliginingtashkiliy asoslari.
- 13.Kashfiyot – texnikmasalalariniechishningilmiyasosisifatida.
14. Kashfiyot tushunchasining me`yoriy sifatleri.
15. Ixtirochilik, ratsionalizatorlik, ilmiy-texnik va patent axboroti
16. Texnik ijodkorligida ishlatiladigan metodlar.
17. Ijodkorlik faoliyatida qobiliyatning roli.
18. Ijodiy masalalarni echishning adekvat metodlari.

19. Ixtirochilikning shaxsiy psixologik hislatlari.
20. Ijodkorlikda dizayn echimlarining o'ziga xos hususiyatlari.
21. Dizayn va modern tushunchalari. Dizaynning asosiy vazifalari.
22. Texnik ijodkorlikda ishlatiladigan metodlar.
23. «Amal va xato» metodlari.
24. «Amal va xato» metodlarining moxiyati, afzalligi va kamchiliklari.
25. «Akliy xujum» metodi.
26. Ixtirochilarning shaxsiy psixologik xislatlari.
27. Texnik konstruksiyalash va modellashtirishning tashkiliy shakllari
28. Texnik loyihalash va modellashtirishning metodlari.
29. Ijodkorlik masalalarini tadqiq qilish uslublari.
30. Texnik ijodkorlikning rivojlanishi.
31. O'quvchilarning texnik ijodkorligini tashkiliy sistemasi.
32. O'quvchilar texnik ijodkorligi mazmunini asosiy yunalishlarini rivojlantirish
33. Kashfiyot - texnik masalalar yechimining ilmiy asosi.
34. Kashfiyot tushunchasi va turlari.
35. Ixtirochilik asoslari. Rasionalizatorlik takliflari.
36. Texnik loyihalash jarayoni
37. O'quv binosiga qo'yiladigan talablar.
38. Texnik loyihalash va modellashtirish uchun kerakli materiallar.
39. Texnik loyihalash va modellashtirishning tashkiliy shakllari.
40. Texnik loyihalash va modellashtirishning metodlari.
41. Ijodkorlik masalalarini tadqiq qilish metodlari.
42. Loyihalash ishlarining xususiyatlari.
43. Model va modellashtirish.
44. Texnik modellar klassifikatsiyasi.
45. O'quvchilarning konstruktorlik qidiruv faoliyatining mantig'i va strukturasi.
46. Modellashtirish va modeli - texnik tajriba.
47. Texnik va badiiy modellashtirish umumiy jarayon ekanligi.
48. Dizayn tushunchasi.
49. Badiiy modellashtirishning mazmuni.
50. Texnik konstruksiyalash va modellashtirish uchun binoga kuyiladigan talablar.
51. Texnik konstruksiyalash va modellashtirishda ish urniga kuyiladigan talablar.
52. Texnik konstruksiyalash va modellashtirishda ishlatiladigan metall materiallar.
53. Texnik konstruksiyalash va modellashtirishda ishlatiladigan metallmas materiallar.
54. Texnik konstruksiyalash va modellashtirishda ishlatiladigan moslamalar
55. Talabalar texnik ijodkorligi faoliyatining umumpedagogik tamoyillari.
56. Didaktik tamoyillar: Sinchkovlik
57. Ko'rgazmalilik tamoyili
58. Ilmiylik tamoyili
59. Tushunarlilik tamoyili

60. Mustaqillik va faollik tamoyili

Asosiy adabiyotlar

1. Abdullaeva K., M. Tikuvchilik buyumlarini loyixalash va modellashtirish asoslari. Ukuv kullanma. T.: "Adabiyot" 2006 yil.
2. R. Abdukodirov Kasb ta'limi praktikumi .T.: 2012.-260 b.
3. Gaipova N.S. va boshkalar. Tikuvchilik texnologiyasi asoslari. ukuv kullanma. T.: "Adabiyot" 2006 yil.
4. Sh. Sharipov, N. Muslimov. "Texnik ijodkorlik va dizayn". - T.: 2011 yil.
5. G. Karimova, X. Komilova "Reklama va dizayn"-T. "Uzbekiston" 2006 yil.
6. X., O. Juraev, SH. X., Kulieva, F. S. Turabekov, M. N. Karimova "Texnik ijodkorlik va dizayn". - T., Turon zamin ziyo" 2015 yil. Kushimcha adabiyotlar
8. D. D. Zuparova, N. N. Karimova "Dizayn tarixi" 2015 yil
9. B. N. Dolgunin, P. A. Ivanov, B. A. Pronin „Metodi nauchno-texnicheskogo tvorchestva“ FGBOU VPO, „TGTU“ 2014 йил.
10. Gaipova N.S. va boshkalar. Tikuvchilik texnologiyasi asoslari. ukuv kullanma. T.: "Adabiyot" 2006 yil. 12. Z. Davletsheva. Tikuv buyumlarini tayyorlash texnologiyasi. Ukuv kullanma, Toshkent "Sano standart" nashriyoti 2017 yil.

III. "XALQ XUNARMANDCHILIGI TEXNOLOGIYASI" O'QUV FANI BO'YICHA

Fanni o'qitishdan maqsad. Xalq hunarmandchiligi texnologiyasi fanini o'qitishdan maqsad – bo'lajak o'qituvchilarga milliy qadriyatlarimizdan hisoblangan xalq hunarmandchiligi kasblari bo'yicha umumiy tushunchalar hamda amaliy ko'nikmalarni shakllantirishdan iborat.

Fanning asosiy vazifalari. Mazkur o'quv fani pedagogika oliy o'quv yurtlarining texnologik ta'lim yo'nalishi talabalari uchun mo'ljallangan bo'lib quyidagi asosiy vazifalarni bajaradi:

- xalq hunarmandchiligi oid kablarning kelib chiqish tarixi va rivojlanishiga oid tushunchalarni rivojlantirish;

- ganchkorlik, yog'och o'ymakorlik, naqqoshlik, kandakorlik, kulolchilik, pichoqchilik, zargarlik, kashtachilik, zardo'zlik, gilam tukish va kigiz bosish san'ati, savatchilik va buyrachilik kabi soxalarga oid ma'lumotlar talabalarda yetkazish;

- amaliy mashg'ulotlar davomida ganchkorlik, yog'och o'ymakorlik, naqqoshlik, kandakorlik, kulolchilik, pichoqchilik, zargarlik, kashtachilik, zardo'zlik, gilam tukish va kigiz bosish san'ati, savatchilik va buyrachilik texnologiyasining boshlang'ich elementlarini talabalarda rivojlantirish.

Fanni o'zlashtirish natijalari:

- Xalq hunarmandchiligi fanini o'zlashtirish natijasida talaba quyidagilarni bilishi kerak:

- xalq hunarmandchiligi kasblari, ularni o'ziga xos xususiyatlarini;

- hunarmandchilik kasblarida ishlatiladigan materiallar, nazorat o'lchov asboblari;
- hunarmandchilik kasblari texnologiyasi va usullarini;
- laboratoriya-amaliy mashg'ulotlarida talabalar egallagan bilimlar asosida uni maktab o'quvchilariga o'rgatish ko'nikmasini shakllanishi, xalq hunarmandchiligi fanidan dars berishga tayyor bo'lishi.

2023-2024 o'quv yilida "Xalq hunarmandchiligi texnologiyasi" fanidan o'tkaziladigan Davlat Attestatsiyasi sinovining asosiy savollari

1. Milliy hunarmandchilikni rivojlantirish bosqichlari va tarmoqlari.
2. Xalq hunarmandchiligi kasblari.
3. Kashtachilik san'ati tarixi.
4. Kashtachilikda bezak buyumlari turlari.
5. Kashta tikish texnologiyasi.
6. Zardo`zlik san'ati tarixi.
7. Avvalgi zardo`zlik texnikasi.
8. Zardo`zlik uchun asbob-uskunalar.
9. Zardo`zlikda zar tikish usullari.
10. Naqqoshlik san'ati tarixi.
11. Geometrik naqsh.
12. O'zbekistonda naqqoshlik san'atining rivojlanishi.
13. Naqqoshlik maktablari.
14. Yog'och o'ymakorligi san'ati tarixi.
15. Yog'och o'ymakorligi maktablari.
16. Yog'och o'ymakorligida ishlatiladigan yog'och turlari va ularning o'ziga xos xususiyatlari.
17. Yog'och o'ymakorligida ishlatiladigan asboblar.
18. Yog'och o'ymakorligida ishlatiladigan o'lchov asboblari.
19. Biriktirish va jilvirlash.
20. Yog'och materiallarini o'ymaga tayyorlash texnologiyasi.
21. Yog'och o'ymakorligi usublari.
22. Yog'ochga gul o'yish.
23. Ganchkorlik san'ati tarixi.
24. O'zbekistonda ganch o'ymakorligi san'atining rivojlanishi.
25. Ganch o'ymakorligi turlari.
26. Ganch o'ymakorligining me'morchilikda qo'llanilishi.
27. Ganch o'ymakorligi maktablari.
28. Ganch o'ymakorlikda ishlatiladigan materiallar.
29. Ganch qorish usullari.
30. Naqsh turlari.
31. Ganch o'ymakorligida ishlatiladigan asboblar.
32. Kandakorlik san'ati tarixi.
33. Misgarlik.
34. Mis buyumlari turlari.

35. Mis idishlari yasashning texnik usuli.
36. Kulolchilik san'ati tarixi
37. Kulolchilik texnologiyasi
38. Pichoqchilik san'ati tarixi
39. Pichoqchilik maktablari
40. Pichoq turlari, tuzilishi va uning bezagi
41. Pichoqchilikda ishlatiladigan materiallar va asboblari
42. Pichoq yasash texnologiyasi
43. Zargarlik san'ati tarixi
44. Zargarlikda ishlatiladigan materiallar va asboblari
45. Zargarlik buyumlarini tayyorlash texnologiyasi
46. Gilam to'qish san'ati
47. Kigiz bosish san'ati.

Asosiy adabiyotlar

1. Garfield Simon. Just my type: a book about fonts. – London, 2010, 352 pp.
2. Paul Hughes, Ghislaine van Drunen. Dynamik identities. How to create a living brand. – Amsterdam, 2012, 48 p.
3. Shoyoqubov Sh.K. O'zbek xalq amaliy-bezak san'ati. – T.:, 2009
4. Shoyoqubov Sh. Zamonaviy O'zbekiston miniatyurasi. – T.:, 2006
5. M.A.Maksumova, Q.M.Abdullayeva. Xalq hunarmandchiligi.-T TDPU 2008 y.
6. Q.M.Abdullayeva, M.A.Maksumova, M.Raximjanova. Gazlamaga badiiy ishlov berish.-T. "Cho'lpon" 2011 y.
7. S.Bulatov. Uzbek xalq amaliy bezak san'ati. Toshkent "mehnat" 1991 yil
8. Abdullayev T. XIX-XX asrlarda o'zbek kandakorligi. Tshkent "Fan" 1974 yil.
9. Avedova N.A. Toshkent o'ymakorligi. Toshkent Uzb davlat badiiy adabiyotlari nashriyoti 1961 yil.
10. Azimov I. "O'zbekiston naqshu-nigorolari". Toshkent. "G'.G'ulom nomidagi Adabiyot va san'at nashriyoti". 1987 yil.

Qo'shimcha adabiyotlar

11. Ye.Glinskoy. Azbuka vishivaniy.-T."Mehnat" 1994y
12. D.D.Zuparova, N.N.Karimova "Dizayn tarixi" 2015 yil

Elektron ta'lim resurslari.

13. www.jdpu.uz
14. www.pedagog.uz
15. www.ziyonet.uz

Mutaxassislik fanlar bo'yicha o'tkaziladigan Davlat Attestatsiyasini baholash

MEZONI

I. 60112300- Texnologik ta'lim yo'nalishi talabalariga mutaxassislik fanlaridan Davlat attestatsiyasini yozma shaklda o'tkazish tartibi va baholash mezonlari

Mutaxassislik fanlar fani bo'yicha o'tkaziladigan Davlat Attestatsiyasi yozma ish shaklida o'tkaziladi. *Yozma ish variantida 5 ta savol (Texnologik ta'lim va kasb-hunarga yo'naltirish metodikasi faniadan – 2 ta savol, Texnik ijodkorlik va kostruksiyalash fanidan – 2 ta savol, Xalq xunarmandchiligi texnologiyasi fanidan – 1ta savol)* aks ettiriladi. Yozma ish variantlari har bir fandan bir xil guruhdagi savollardan tuzilgan bo'lib, har bir savol uchun aniq va to'liq to'g'ri javob 20 ball bilan baholanadi.

Davlat attestatsiyasida har bir yozma javoblar quyidagi mezon asosida baholanadi:

- berilgan savolga to'g'ri va to'liq javob yozilsa, savolning mazmuni, mohiyati to'g'ri va izchil yoritilsa, shuningdek, ijodiy yondashilsa, javobda mantiqiy yaxlitlikka erishilsa o'zlashtirish ko'rsatkichi **18 - 20 ball** oralig'ida baholanadi;

- berilgan savolga to'g'ri javob yozilsa, savolning mazmuni to'liq yoritilgan bo'lsa, o'zlashtirish ko'rsatkichi **14 – 17 ball** oralig'ida baholanadi;

- berilgan savolga og'zaki javob noto'g'ri yoki yuzaki yozilgan bo'lsa, biroq berilgan savolning mazmuni to'liq yoritilmagan bo'lsa, o'zlashtirish ko'rsatkichi **12-13 ball** oralig'ida baholanadi;

- berilgan savolga javob noto'g'ri yoki yuzaki javob berilsa, qo'yilgan masalaning mohiyati mazmuni ochib berilmasa, unda o'zlashtirish ko'rsatkichi 0 - 10,9 ball oralig'ida baholanadi. (18-20 ball - a'lo, 14-17 ball - yaxshi, 12-13 ball - qoniqarli, 0-11 ball - qoniqarsiz).

Baholashni 5 baholik shkaladan 100 ballik shkalaga o'tkazish jadvali

5 baholik	100 ballik		Baholash mezonlari
5	90-100	a'lo	“Talaba mustaqil xulosa va qaror qabul qiladi, ijodiy fikrlay oladi, mustaqil mushohada yuritadi, olgan bilimni amalda qo'llay oladi, fanning (mavzuning) mohiyatini tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi, fan (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega” deb topilganda
4	70-89,9	yaxshi	“Talaba mustaqil mushohada yuritadi, olgan bilimni amalda qo'llay oladi, fanning (mavzuning) mohiyatni tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega” deb topilganda
3	60-69,9	qoniqarli	“Talaba olgan bilimni amalda qo'llay oladi,

			fanning (mavzuning) mohiyatni tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega" deb topilganda
2	0-59,9	qoniqarsiz	"Talaba fan dasturini o'zlashtirmagan, fanning (mavzuning) mohiyatini tushunmaydi, fan (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega emas" deb topilganda

ESLATMA: Yakuniy davlat attestatsiya jarayonida qo'yilgan bahodan norozi bo'lgan bitiruvchilar yakuniy davlat attestatsiyasi ballari e'lon qilingan kundan e'tiboran 24 soat ichida appelyatsiya komissiyasiga murojaat qilishga haqli. Yakuniy davlat attestatsiya komissiyasi va talaba o'rtasida baholash ballari bo'yicha yuzaga kelishi mumkin bo'lgan muammolar maxsus appelyatsiya komissiyasi tomonidan ko'rib chiqiladi hamda DAK raisi bilan kelishilgan holda xulosa qilinadi.

